

Ajuntament de Begues

Regidoria de
Plans Transversals

BEGUES, SUBSEU DEL

100⁺% ciutadania
4t congrés de les
dones del baix llobregat

**“EL CONSELL DE LES DONES SÀVIES
COM A MODEL
ORGANITZATIU DE PARTICIPACIÓ”**

ACTA DE LA SESSIÓ

Consell Comarcal
del Baix Llobregat

Diputació
Barcelona

Índex

Índex	2
1. Introducció	3
2. Treball per grups	10
3. Plenari de tancament.....	19

1. Introducció

TREBALL PRECONGRESSUAL

- Objectiu de la sessió

Desenvolupar una dinàmica de debat grupal amb les persones que han format o que formen part de diferents Consells de Dones Sàvies amb l'objectiu d'incorporar estratègies de futur per a la participació social i política de les dones als municipis. Han participat a la jornada dones que integren els Consell de Dones Sàvies de quatre poblacions del Baix Llobregat: Begues, Corbera de Llobregat, El Prat de Llobregat i Sant Vicenç dels Horts, i també el Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat.

- Horari general

9.30 Benvinguda a càrrec de la Sra. Mercè Esteve i Pi, alcaldessa de Begues.

Presentació de la jornada a càrrec de la Sra. Margarida Camprubí i Vendrell, regidora de plans transversals.

Ponència "El paper de la dona en els afers públics", a càrrec de la Sra. Mª Dolors Renau i Manén, psicòloga, política i escriptora.

10.15 Presentació dels projectes dels Consells de les Dones Sàvies.

11.00 Coffe-break.

11.30 Dinàmica de grups: Parlem dels nostres Consells.

13.00 Conclusions.

14.00 Dinar.

- Dinàmica de treball en els grups:

---

a) Dinàmica prèvia i distribució de les persones participants en grups de treball

Un cop finalitzat el coffe-break s'inicia una dinàmica d'obertura que permet predisposar a les persones participants al debat i el diàleg.

Posteriorment s'ha realitzat la distribució de les persones participants en grups de treball, cadascun d'ells dinamitzats per una persona de l'equip d'EDAS.

b) Organització del debat, finalitat i continguts a treballar

El treball deliberatiu ha tingut com a leitmotiv, o temàtica de fons, identificar **quin és l'impacte o incidència de la tasca que desenvolupen els Consells de Dones Sàvies (CDS) en relació al canvi social en els seus municipis.**

El treball s'ha iniciat amb el plantejament per part de la persona dinamitzadora dels objectius del grup de treball i la proposta al grup d'algunes de les qüestions relacionades en el punt anterior com a línies argumentals. Durant el debat s'ha fomentat la participació de les diferents persones participants. La persona dinamitzadora s'ha encarregat de prendre nota de les intervencions i del contingut de les mateixes i de distribuir els torns de paraula.

- Plenari de tancament

Un cop finalitzat el treball de debat als grups, les participants s'han reunit de nou en plenari, per tal que les persones dinamitzadores de cada grup han realitzat una breu exposició dels principals resultats del debat en el seu grup. Per tal de fer el tancament de la sessió de treball s'ha realitzat una darrera ronda de paraules entre totes les persones participants, que sota la pregunta "*Què t'emportes?*" ha servit per comunicar amb una paraula que s'han emportat les persones participants de l'experiència viscuda, a mode de valoració.

TRANSCRIPCIÓ DE LES PRESENTACIONS DE BENVINGUDA

Benvinguda a càrrec de la Sra. Mercè Esteve i Pi, alcaldessa de Begues.

Benvingudes i benvinguts a Begues,

Tot just aquest dimarts 10 de juny al Consell Comarcal crec que érem sis alcaldesses del Baix Llobregat que presentàvem aquest futur IV Consell de les Dones del Baix Llobregat que es celebrarà a Gavà. Aquest congrés es celebrarà el 14 i 15 de novembre. Aquest congrés té el lema de les dones com a agents de canvi social i econòmic. I aquest congrés està precedit lògicament de tres altres congressos: el primer va ser el 2002 a Sant Boi de Llobregat, el segon va ser el 2006 a Sant Feliu de Llobregat, i el 2010 a Viladecans. Tots tres més aquest quart estan emparats doncs pel lema 100% ciutadania. Aquest és el segell d'identitat de les polítiques d'igualtat i del moviment de les dones del Baix Llobregat. En aquesta presentació, es van posar de manifest les desigualtats que continuen existint entre homes i dones, i es va parlar de diferents temes que es debatran en aquest futur congrés. Temes relacionats amb l'àmbit laboral, amb salaris i feminització de la pobresa, temes de lideratge i dones amb càrrecs de decisió, d'emprenedoria, també les dones com a gents de canvi social, i fins i tot, es van donar dades de la violència masclista. Aquest quart congrés té l'objectiu principal de donar veu a les dones d'aquesta comarca, per explicar, per debatre, per aprendre, per compartir sobre els diferents canvis que només les dones podem liderar sobre com avancem per eradicar aquestes desigualtats, i arribar així 100% ciutadania. Per això, nou municipis del Baix Llobregat hem organitzat diferents activitats precongressuals, actuant com a subseu per treure conclusions i per definir línies estratègiques de les polítiques d'igualtat a la nostra comarca. Per tant, és un honor ser el primer municipi que actua com a subseu d'aquest quart congrés, i és per això, que en nom propi i en nom del meu municipi, i en nom del meu equip de govern, us volem agrair la vostra presència i la vostra participació en aquesta jornada de treball de les dones del Baix Llobregat. A Begues, ens sentim especialment implicats i implicades pel treball que desenvolupa el nostre Consell de les Dones Sàvies, així com també el que desenvolupen les diferents federacions de dones per la igualtat i també el Consell Comarcal en la promoció i el desenvolupament d'aquelles polítiques que ens apropen a una igualtat. És per aquest motiu que ens enorgulleix poder ser un dels marcs en els que avui tingueu la possibilitat de compartir les vostres experiències, en els diferents espais de participació dels que formeu part. Com a dona que treballa des de l'administració, sóc plenament conscient de tot el que podem aportar a través de la

nostra presència social i política en els nostres pobles i en els nostres barris. Jo mateixa encara topo amb maneres de fer, amb maneres de treballar, amb maneres d'afrontar problemàtiques que venen marcades per una visió exclusivament masculina. És una realitat que encara no tenim un pes equitatiu de centres de decisió i aquest fet provoca un empobriment de les polítiques que es desenvolupen, ja que massa sovint neixen coixes ja des de la perspectiva que nosaltres les dones els hi podem oferir amb la nostra pròpia percepció del món i de la societat. Una decisió que es pren atenent a les sensibilitats tan sols d'un 50% de la població aproximadament, difícilment podrà significar un benefici pel total de les persones que se'n veuran afectades. Per tots aquests motius trobo especialment encertada la línia de treball proposada, que en aquest congrés ens porti a debatre sobre el paper que podem desenvolupar com a canvi social. Ens trobem en un moment clau de la nostra societat, en la que aquesta es veu obligada a reflexionar a partir de nombroses dificultats que afronten sobre els nous models envers els que anem caminant i els que hem de caminar. És la nostra obligació que aquests models que construïm es creïn sota perspectiva de gènere, i amb una participació activa de les dones. Tinc tota la confiança en que la nostra societat en que la nostra capacitat avui de reflexió, de debat i d'integració serà una de les claus que ens permetrà solucionar una part important dels problemes que avui ens afecten, i servirà també per establir les bases per confeccionar una societat més justa. La crisi econòmica que en l'actualitat estem patint, i que han transcorregut en aquests anys des del seu inici encara ha servit per empitjorar la situació i per potenciar i emfatitzar aquestes diferències. Al llarg de la presentació que es va fer el dimarts al Consell Comarcal, jo tenia el pensament de la possibilitat de ressaltar com fins i tot la taxa d'atur afecta en major grau les dones que els homes, concretament un 17,7% de les dones aturades, enfront el 14,9% d'homes, gairebé 3 punts de diferència. Un fet que s'agreuja si tenim en compte qüestions com les dificultats addicionals que tradicionalment estan conegudes com a càrregues familiars, o també amb les dificultats de disposar d'ofertes laborals a temps parcial o a temps complert, i que siguin suficientment remunerades. Bé, en definitiva, avui tenim una oportunitat d'aprofundir en aquest debat sobre com hauria de ser aquesta nova organització del temps social i el treball, i d'alguna manera avui començarem a provocar aquest canvi. Per finalitzar, un cop més, us vull donar les gràcies a tots i a totes, per formar part d'aquest congrés. Espero que us sentiu com a casa vostra. Gràcies.

Presentació de la jornada a càrrec de la Sra. Margarida Camprubí i Vendrell, regidora de plans transversals.

Us vull donar la benvinguda. La veritat és que mirar totes aquestes cares conegudes, cares de persones amb les que hem treballat profundament sobre temes que ara també comentava

l'alcaldessa, en virtut de poder treballar aquesta persecució del bé comú, la veritat és que m'emociona. Jo també us volia comentar que el que volguéssim organitzar aquesta subseu dintre del quart congrés tenia a veure en fer una mica d'història de tots plegats, història també dels drets de la dona, en el sentit que, que aquest congrés que comentàvem que va ser el primer en el 2002, i a partir d'allà cap aquí s'ha anat aconseguint moltes fites de cara als drets de les dones, i també s'havia aconseguit que obtinguéssim una alta conscienciació social del tema de gènere Això malauradament en el 2014 tots els drets se'n van enrere, tots, absolutament tots però quan afecten a la dona encara van més ràpidament enrere. Totes tenim segurament en ment, algunes de les lleis que s'han anat aprovant darrerament i que fan doncs que moltes de les coses que havien portat molta lluita i molt d'esforç se'n vagin enrere. En el dia de la presentació del congrés que deia la Mercè, es va parlar com encara moltes comparatives respecte home-dona segueixen estant molt desiguals. I jo particularment volia esmentar-ne una que em va cridar l'atenció, que és que les dones assalariades en treballs no qualificats cobren el 51% menys que els homes. Això són dades científiques, això no ens ho inventem, és una estadística real. És a dir cobren menys de la meitat. És fort eh? Això sembla que no passi, doncs sí que passa. I una altra dada que van donar en aquest sentit és que tant siguin o no qualificades, tot el conjunt de dones per cobrar el mateix salari, han de treballar 81 dies més a l'any. Aquí que totes ja tenim una edat, podem comptar els dies que hem treballat, quants anys més hauríem de treballar en la nostra vida laboral per cobrar el mateix que va cobrar un home? Quan estem parlant de que la dona s'empobreix més que l'home, i la gent diu, com pot ser que s'empobreixi?, però si l'home està a l'atur?, però si les feines són les que són?, bé doncs, perquè estan cobrant molt menys, el seu poder adquisitiu és menor. Per què ho dic tot això?, que tampoc voldria pas que ara ens deprimim, doncs perquè veiem que realment aquests congressos són imprescindibles, són necessaris, i quan la gent ens diu que això ja està superat, que el tema de la dona ja està fet i que tot això no cal, doncs que sí, que els hi puguem explicar que són necessaris i que s'han de fer perquè seguim conscienciant als nens i les nenes que van pujant, als nois i les noies, que avui en dia moltes d'elles tenen encara més prejudicis masclistes, tant ells com elles, que no pas a l'època nostre o a l'època de persones més grans.

A voltant de l'any 2006, el grup de persones, en aquell moment la regidora que hi havia a l'Ajuntament de Begues, la Rosa Gay, i la Joana Badell que era l'alcaldessa en aquell moment, junt amb d'altres persones, estàvem donant-li voltes amb un tema que era com fer visible el pensament i l'experiència de les dones de més de 60 anys, com fer aflorar tot aquest coneixement que hi havia. Aleshores vam estar pensant, perquè no ens interessava que parlessin de gent gran, que també, no ens interessava que parlessin de la dona, que també, si no ens interessava bàsicament que aportessin el seu coneixement a la vida política, o sigui l'afer públic en tot el seu conjunt, per això deia, gent gran sí, dones sí, però no només. Era important que tota l'experiència de cara aquest model que definíem com a polític, i totes les que vau treballar amb mi segur que us en

recordeu, entesa com la recerca del bé comú, que no és una frase meva, però que sí que l'havíem treballada en molts grups. I com aconseguíem fer això d'una manera senzilla atès que les persones que assistirien en aquest consell eren persones de molt diversa procedència? Per tant havia de ser una cosa que fos fàcil d'entendre però profunda. Consells de les Dones Àvies o el Consell de les Dones Sàvies, que si recordeu al principi es deia així, i al final la que més va triomfar va ser la segona, però era aquest joc de paraules. La idea va ser mirar tot allò del poble que ens agrada i mirem tot allò del municipi que no ens agrada, i mirem com podem mantenir allò que volem, i com podem modificar allò que no ens agrada. Aquesta consigna que era tan senzilla doncs va donar molt de sí, sobretot perquè la conscienciació cívica i política realment de totes aquestes dones portava molt més enllà que era qui ho ha de fer tot això, o sigui, no només què passa i què volem canviar, sinó qui ho ha de fer. Es va analitzar en cada cas si eren associacions, si eren persones concretes, per exemple si es deia tenir els jardins macos, doncs això era un treball individual de les famílies, si era un tema d'associació, o si era de l'ajuntament o si era d'un organisme supramunicipal. I d'aquest treball van sortir tres llibres: el de Begues, el de les dones sàvies de Sant Cosme, i el de Sant Vicenç dels Horts. Aquests van ser el tres llibres on es va concloure la primera part del treball, i la segona ja la sabeu perquè tots seguiu funcionant. El projecte inicial es va iniciar amb les *conilletes* d'Índies de Begues, va ser la primera experiència, amb elles es va començar l'assaig, i ara aquí davant en tinc algunes d'elles de les que van estar des de l'inici del grup, que com que el grup té molts anys ha patit diversos canvis, canvis necessaris i imprescindibles. I a partir d'aquesta experiència es va anar polint el projecte, i es va seguir pel Prat de Llobregat i després per Sant Vicenç dels Horts, i finalment ara tenim a les noves a les més estrenades de Corbera. Passant entremig van passar dos projectes més Sitges i Sant Esteve Sesrovires que no van acabar com a Consell de les Dones Sàvies si no que van patir una transformació i han seguit altre procés participatiu. I avui doncs, tenim aquí a totes les dones sàvies, les veritables protagonistes d'aquest projecte, que amb la vostra dedicació demostreu aquesta mirada plena de saviesa. Jo sé que quan dèiem dones sàvies, i totes ho sabeu amb els debats i debats que hem tingut perquè sempre dèieu que no som sàvies. Però jo crec sí que ho sou encara que costa molt. Tot i que veniu d'una manera fer que sempre treballeu amb molta humilitat i amb una manera de fer molt des del cor, i us sembla que això són paraules molt grosses però amb el temps s'ha vist. que és així. Jo us he dit moltíssimes vegades que jo he après moltíssim més del que heu après vosaltres amb mi. Per què? No només pel que hem anat debatint i treballant, si no per l'afecte, el *carinyu*, per la manera de relacionar-nos, i aquesta emoció que ens embarga cada vegada que ens trobem, i que a més a més no es perd en el temps, perquè hi ha moltes trucades, trucades d'algun grup que explica que ara hem fet aquesta experiència ara París, i moltes coses que s'han anat fent, que pregunteu pels altres grups, què passa amb l'altre grup, i fins i tot algunes pregunteu per algunes d'elles persones que conformen aquests grups.

Aleshores aquesta diríem que és la part personal, que és una part que moltes vegades ens oblidem, i que des del meu punt de vista és imprescindible, amb tot el que aporten les relacions personals, a vegades ens hem discutit, hem tingut punts de vista diferents i això és fantàstic, això és el que és realment treball, el que és realment grup, un grup en el que tot és *amén* no pot ser, hi ha d'haver coses en les que no estiguem d'acord, i poder-ne debatre. I llavors en coses que ja no són tan subjectives, objectivament el treball que s'ha fet amb les dones sàvies, per una banda hi ha hagut fundacions que han estat interessades en saber com funcionava, com la Fundació Campavalls, la Bonemaïsson que ens van demanar unes xerrades a la universitat, ara el centre d'investigacions sociològiques de Còrdoba està fent un treball sobre bones pràctiques, i ha escollit entre 2.800 projectes quatre projectes i un d'ells és el Consell de les Dones Sàvies. Totes aquestes coses que a nosaltres ens semblen a vegades des de la senzillesa i el treball fet al dia a dia que no són importants, penseu quina rellevància estan tenint, quina importància té que les dones parlem per tot l'afer públic que és el tema de la subseu que avui ens ocupa. Avui acompanyades dels càrrecs electes dels municipis que tenen Consells de les Dones Sàvies i dels representants del Consell Comarcal, tenim la sort que estigui amb nosaltres la Dolors Renau, que també va ser la que va presentar el primer llibre de les Dones Sàvies, la vam convidar en aquell moment i també ens ha semblat molt bonic convidar-la avui. D'ella haig de dir i el que més me n'orgulleix, és que som amigues des de fa més de 40 anys, i en podríem parlar moltíssim sobre tota la seva trajectòria professional que és llarguíssima i intensíssima com a filòsofa, com a psicòloga, com a escriptora, com a política, però jo voldria referir-me a una cosa si em permeteu que per mi és la més important, que és la seva gran lluita pels drets humans, i dintre d'aquests drets humans els drets d'ela dona. En tota aquesta lluita ha permès que persones com ara jo seguissin una manera de veure les coses i una visió sobretot al respecte de la temàtica d'ela dona des d'us valors que són els que hem intentat anar transmeten i això és una cosa que li devem a ella. Gràcies Dolors per estar entre nosaltres i compartir la teva saviesa.

2. Treball per grups

La dinàmica de treball desenvolupada ha previst la distribució de les dones representants dels Consells de Dones Sàvies en tres grups de treball, cadascun d'ells facilitat per una persona de l'equip d'EDAS SL.

El debat als grups de treball s'ha articulat al voltant de diferents aspectes relatius a la tasca desenvolupada per les participants en els Consells de Dones Sàvies i el Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat:

ACTIVITATS

ACTIVITATS

- MOTIVACIÓ:
  - o Individual: Per què participo al Consells de Dones Sàvies? Què m'aporta?
  - o Col·lectiva: Amb quina finalitat existeix el Consells de Dones Sàvies del meu municipi?
- QUÈ FEM?: Quines activitats desenvolupem com a grup, i en quins àmbits?
- QUINA REPERCUSSIÓ TENEN LES NOSTRES ACTIVITATS?
  - o Amb qui ens relacionem en el desenvolupament d'activitats (Generació de xarxa; projectes compartits)
  - o Qui és usuari o beneficiari directe o indirecte de les nostres activitats?
- COM INFLUEIX EL PERFIL DE LES PERSONES QUE INTEGREN EL GRUP EN EL QUE FA I EL QUE ASSOLEIX?
  - o El fet que no hi hagi homes com afecta al grup? (si hi hagués un homes distorsionaria, etc.)
  - o Com a dones quina visió s'aporta al grup? (a diferència de en grups mixts,...)
  - o Com a dona com abordes els problemes? (i per tant, com a això li dóna un sentit a què només siguin dones...)
  - o Per què sàvies? (maduresa de la persona, consolidació,...)

ACTIVITATS

ACTIVITATS

- PERSPECTIVES DE FUTUR
  - o Quins objectius es plantegen de cara al futur com a grup?
  - o Quines accions es poden desenvolupar des dels Consells de Dones Sàvies per assolir que la igualtat esdevingui un fet en els nostres municipis?

El treball de reflexió i debat ha servit per compartir i posar en comú experiències, sentiments i pensaments al voltant de la pertinença d'aquestes dones a un Consells de Dones Sàvies, així com per extreure algunes conclusions sobre el paper que exerceixen dins dels seus municipis i les perspectives que tenen de futur.

En general la participació en els grups ha estat molt alta i força equilibrada. De manera que el que queda recollit és representatiu de les diferents veus participants. A continuació s'exposen els principals aspectes destacats per les dones participants en la sessió de treball en relació a cada un d'aquests àmbits temàtics.

PRINCIPALS IDEES

1. MOTIVACIÓ

Les dones integrants dels tres grups de treball han destacat diferents aspectes que els han empès a formar part dels respectius Consells de Dones Sàvies:

- Per una banda s'han destacat diferents **aspectes de caràcter personal** com a elements motivadors a prendre part en una experiència de treball compartit. Aquests factors deriven en gran mesura de la situació personal de la majoria de les dones integrants dels Consells de Dones Sàvies, les quals responen a un perfil de dona gran, que manifesta *tenir temps disponible* i *voluntat i necessitat de sentir-se útil*. De la suma d'aquests dos factors neix la necessitat i la motivació de vincular-se en espais de voluntariat.

Una de les principals motivacions assenyalades és la de sentir-se connectades a la vida a través de la dedicació als altres, donat que la participació en els Consells de Dones Sàvies els suposa una *oportunitat per a connectar-se amb el seu entorn proper*, propiciant la *relació amb altres persones* i facilitant en alguns casos la *possibilitat de viatjar i anar a llocs que no coneixen*, en funció del projecte concret.

Un altre element destacat és la possibilitat que ha suposat per algunes persones de *créixer tant a nivell personal com en l'assoliment de noves capacitats i habilitats*, ja sigui a través de la relació amb altres persones, com amb la participació en accions de caràcter formatiu.

Altres aspectes motivadors per a les dones participants són les *ganes de fer coses amb els altres* i la *satisfacció de fer coses en grup*.

- Un segon grup de factors que empenyen aquestes dones a formar part d'un Consells de Dones Sàvies, són els relacionats amb **l'expressió d'un esperit reivindicatiu** per l'assoliment de millores socials i la **voluntat altruista d'ajudar a d'altres** que caracteritza aquestes persones. En aquest sentit, la *voluntat de millorar el poble, l'interès per les persones que hi*

resideixen, així com la voluntat d'escoltar, ajudar i construir conjuntament, són elements que han aparegut en el relat copsat a tots els grups de treball.

S'identifica un fort sentiment de voluntat de millora de la societat, en base a una ètica aplicada que iguali a totes les persones, i mitjançant el treball compartit per tothom, com a motor per a que la societat funcioni. Aquesta voluntat és reflex de l'esperit de solidaritat, de servei a l'altre, i en un grup en concret d'esperit lluitador i reivindicatiu que el caracteritza.

Les seves reivindicacions són, per una banda, de caràcter general i altruista i en aquesta línia es recullen aportacions com:

- o reclamar millores pels seus municipis, en aspectes diversos com: la millora d'instal·lacions, equipaments, neteja, l'escola, el foment del civisme
- o oferir altres punts de vista a la construcció col·lectiva dels municipis
- o donar empenta al poble i mirar pel seu bé
- o donar continuïtat a la tradició associativa dels municipis
- o donar exemple amb l'experiència i activitat pròpies
- o treballar per aturar les retallades en el camp social fruit de la crisi econòmica

També fan referència a la necessitat d'encapçalar algunes reivindicacions que les afecten de forma més directa, per la seva condició de dona i per la seva edat. Entre les mateixes destaquen la lluita per la millora de condicions de vida de persones que es troben en situació de desprotecció social donat que han treballat durant molts anys, però que no han cotitzat a la Seguretat Social. També fan referència a la voluntat de lluitar per reivindicar la igualtat en el salari entre homes i dones que desenvolupen una mateixa feina. Per altra banda, algunes persones prolonguen aquest concepte de lluita i de reivindicació amb la implicació en la vida política dels seus municipis.

- En tercer lloc, també apareixen **motivacions de caràcter relacional** que tenen a veure amb **l'establiment d'un vincle intergeneracional**. Aquest té com a fil conductor la necessitat de **transmetre a les noves generacions coneixements** que majoritàriament són fruit de l'experiència. En aquest sentit, apareix la necessitat que la saviesa que s'ha anat acumulant a través de les experiències viscudes pugui ser transmesa als més joves. Les dones participants expliquen que els preocupa la falta d'una transmissió generacional d'aquesta saviesa. Així doncs, una de les qüestions que les motiva és realitzar una transmissió activa generacional de la saviesa que totes elles poden reportar, fruit de les seves vivències i de la seva trajectòria vital.

Per això apunten a la necessitat de crear grups intergeneracionals com a eina eficient a l'hora de dur a la pràctica aquesta transmissió. I d'aquesta manera tornar a naturalitzar el transvasament de coneixements d'una generació a l'altra en els espais quotidians de la vida.

Una altra motivació de caràcter relacional expressada per les dones participants té a veure amb la confiança en la força que té el treball conjunt i el compartir idees i esforços en la construcció de la col·lectivitat.

2. QUÈ FEM?

El debat als grups també ha permès copsar la diversitat d'activitats a les que es dediquen les dones dels Consells de Dones Sàvies, moltes de les quals són coincidents als quatre municipis, mentre que d'altres, poden ser específiques d'algun d'ells.

El més important de tots és que són:

- **Agents impulsores de la participació ciutadana a nivell municipal i vehicle de reivindicacions socials i polítiques.** En aquest sentit les dones a través dels Consells de Dones Sàvies estableixen relació amb les institucions i els serveis públics municipals i comarcals, per assolir la millora del municipi i de les condicions de vida de col·lectius específics. Exerceixen un paper de pont entre diferents col·lectius dels seus municipis i vetllen per l'acompliment d'acords entre la ciutadania i els gestors públics. En aquesta tasca esdevé molt important la capacitat que tenen per escoltar i relacionar-se amb tothom.

En general altres activitats destacades són expressió de les motivacions i preocupacions que es poden classificar en diferents tipologies:

- **Col·laboradores i desenvolupadores d'activitats i actes de caire cultural i festiu** com per exemple teatre, programes de ràdio, exposicions i conferències, sortides i excursions, pessebres vivents, participació en actes i festes populars,...
- En aquest àmbit es fa patent la relació intergeneracional en diferents activitats com la tasca de conta-contes i/o de castanyeres (a la tardor) a les escoles. També destaca la col·laboració amb els organitzadors de festivals de música en els seus municipis, com per exemple el Festival de l'Esperanzah!, que es desenvolupa a El Prat del Llobregat, o en trobades populars de caràcter temàtic, com el Festival de Sopes del Món.
- **Activitats de transmissió de coneixements i recuperació de la memòria històrica, cultural i natural.** En la vessant de transmissió de coneixements participen i organitzen accions formatives que tenen a veure amb artesanía i també amb la transmissió de coneixements i formacions per a persones adultes.

També destaquen activitats de recuperació de la memòria històrica – per exemple la recuperació de les fotos d'arxiu de Corbera de Llobregat per donar a conèixer el passat del poble i la transformació que ha viscut-, activitats de recuperació del patrimoni cultural – com per exemple les caramelles-, o participació en Bancs del Temps.

També hi ha tasques de recuperació i reivindicació de patrimoni natural com el treball amb plantes medicinals i la seva reivindicació –estèvia- .

- **Accions solidàries**, com per exemple la participació en actes de recollida d'aliments, col·laboració amb entitats d'ajut a col·lectius desfavorits –Càrites-, l'acompanyament a persones grans que es troben en situacions d'aïllament social- Projecte Antenes-, accions de voluntariat per a recollir fons pel Sàhara - Flors pel Sàhara -.
- **Actuacions que reverteixen en la millora de l'entorn urbà i rural**, fent notificacions als serveis municipals sobre l'estat del carrer, o en qüestions relatives a la mobilitat, així com participació en actuacions de manteniment i cura de l'entorn natural -neteja de la riera-. També fan tasques de difusió entre la ciutadania mitjançant l'organització de conferències per difondre la seva tasca, amb les quals donen a conèixer la importància de la participació social de les dones i de la gent gran,

3. QUINA REPERCUSSIÓ TENEN LES NOSTRES ACTIVITATS?

En primer lloc cal destacar que la valoració global que fan de la seva tasca és molt positiva. Aquesta percepció té dues vessants, que estan vinculades a les principals motivacions per a formar part del Consells de Dones Sàvies. Per una banda, les dones valoren positivament l'impacte que té a les seves vides el fet de pertànyer al Consells de Dones Sàvies. Per l'altra banda, consideren que la seva tasca té un impacte social en els seus municipis. Aquest impacte es constata en diferents àmbits:

- **Ajuden a generar i mantenir la xarxa social dels municipis**, amb el que afavoreixen la seva cohesió social. Aquest fet s'assoleix perquè, per una banda, es converteixen en **referent** per a altres persones i/o entitats gràcies a la seva actuació en diferents àmbits. En aquest sentit destaquen que es veuen a elles mateixes com a referent per altres dones grans a les quals faciliten tot tipus d'informació. Per altra banda, també influeix la capacitat de **generar confiança** entre diferents agents, el que les permet exercir de nexes entre els mateixos i **esdevenir nodes de la xarxa social**. Des d'aquesta posició, exerceixen de **facilitadores en la interrelació entre diferents col·lectius** –joves, nens, entitats, gent gran, Ajuntament-, facilitant el diàleg entre ells.

- Per altra banda, esdevenen agents **dinamitzadores i mobilitzadores** de ciutadanes i ciutadans, doncs reben respostes positives a les seves propostes per part de persones i entitats, i al mateix temps s'integren en activitats i projectes aliens pels quals són requerides.
- La capacitat abans esmentada, junt amb la voluntat de fomentar el contacte intergeneracional, facilita la **creació de noves relacions entre grups i col·lectius, nous vincles, nous espais de trobada...**, el que també afavoreix la creació de comunitat i la cohesió social dels seus municipis.
- La seva actuació de caràcter reivindicatiu i de denúncia de situacions a millorar té **impacte en polítiques municipals concretes en diferents àmbits: benestar social, via pública, cultura, turisme, medi ambient...**
- A través de les seves accions també esdevenen **transmissores de valors** de convivència i civisme, entre d'altres.
- Les seves actuacions també han contribuït a la **transformació i la revitalització social dels seus barris**, com per exemple en el cas del barri de Sant Cosme al Prat del Llobregat.

4. COM INFLUEIX EL PERFIL DE LES PERSONES QUE INTEGREN EL GRUP EN EL QUE FA I EL QUE ASOLEIX?

El debat en relació a quin pes té el perfil de les persones que formen part dels Consells de Dones Sàvies en les activitats que fa i el que assoleix s'ha articulat al voltant de principalment dues variables: el gènere i l'edat.

En relació a la composició femenina dels Consells de Dones Sàvies, el perfil femení d'aquests consells és considerat com determinant per les seves integrants. Es recullen percepcions que mig en broma, mig seriosament, identifiquen que les coses que són conduïdes i portades per dones funcionen millor. Són veus que reivindiquen la diferència de gènere amb frases com ara "La sensibilitat de la dona és diferent.", i sovint exclamen amb orgull que "La intel·ligència de la mujer es superior." S'argumenta que les dones posseeixen més calma, paciència, mà esquerra, constància, tenacitat i capacitat d'establir contacte amb diferents persones i col·lectius que no pas els homes. En aquest sentit es recullen opinions que reflecteixen que la presència d'homes en els Consells de Dones Sàvies podria suposar una distorsió en la tasca que duen a terme. Segons aquesta visió el seu grau de paciència i esperit de sacrifici és molt inferior al de les dones. Per tant, moltes de les iniciatives que han assolit no haurien arribat a desenvolupar-se en cas que haguessin estat liderades per homes, per la seva falta de constància i de confiança en les pròpies possibilitats.

Tot i que també es recullen algunes veus que opten per la integració de gènere en el futur en els seus grups, per tal de dotar-los de riquesa i diversitat, en general es considera *que "Si hay hombres en el grupo siempre acabamos cediéndoles la voz"*. D'aquesta manera s'expressa que el fet que el Consells de Dones Sàvies només estigui obert per a dones representa per a elles un espai on poden parlar, on poden ser escoltades, és a dir, un espai de seguretat i confiança que volen seguir mantenint, ja que era l'objectiu principal quan es va crear el Consells de Dones Sàvies.

La variable edat es considerada també un fet diferencial del seus grups, doncs el fet d'haver viscut èpoques passades i haver tingut experiències diverses, els confereix un coneixement, una "saviesa", pròpia de la maduresa de la persona, de la qual estan mancades les generacions posteriors.

En definitiva la combinació de gènere i edat és perfecta, doncs els permet tenir una mirada diferent de com fer front a les dificultats i aporta solucions diverses, que són valorades per la ciutadania.

- o Quins objectius es plantegen de cara al futur com a grup?
- o Quines accions es poden desenvolupar des dels Consells de Dones Sàvies per assolir que la igualtat esdevingui un fet en els nostres municipis?

PRINCIPALS PROPOSTES

5. PERSPECTIVES DE FUTUR. Principals propostes.

En aquest apartat les intervencions recollides han estat força heterogènies, reflectint tant expressions d'interessos i expectatives particulars, com de caràcter més general. Entre aquestes podem destacar:

- Reclamen un canvi en la manera de fer les coses en col·lectivitat (i també a nivell individual) posant de rellevància la humilitat i la confiança com a valors necessaris per a construir la nostra societat conjuntament.
- En la línia de reivindicacions polítiques i per tal de promoure la igualtat efectiva entre les dones i els homes i afavorir la transformació cap a una societat més igualitària, s'ha destacat la necessitat de treballar en diferents àmbits de la societat:
  - Àmbit laboral:

- o Es considera necessari fomentar canvis legislatius que facin complir la màxima: “A igual feina, igual sou”, a fi que s’equiparin els salaris, independentment del sexe.

- o En relació a la conciliació entre la vida laboral i familiar es considera que s’ha de regular per llei la necessitat que tant homes com dones tinguin la possibilitat de compaginar ambdues. En aquest punt en concret, es parla sobretot de la nova llei de comerç. Darrerament s’estan fent intents de liberalització dels horaris, permetent l’obertura de comerços en diumenge, en determinades zones. Aquest fet perjudica a les persones que hi treballen, i especialment al sector femení, donat que la seva presència laboral en aquest sector econòmic és molt important. Es considera que tothom a de tenir dret a poder gaudir de la seva vida familiar, independentment del sexe i del sector econòmic en el qual desenvolupi la persona la seva activitat laboral.

- Àmbit dels mitjans de comunicació: Es considera que cal actuar en aquest àmbit per tal d’eradicar la presència d’estereotips que alimenten prejudicis entre la població. En aquest sentit es denuncia que tant la publicitat com el tractament de notícies i informacions, molt sovint utilitzen imatges que donen suport al missatge emès que reforça determinats estereotips en els quals s’acaba englobant al conjunt del col·lectiu. Es destaca que aquest fet també afecta a la imatge que socialment es té de la gent gran.

- Àmbit educatiu: Es considera que per tal de trencar prejudicis i estereotips, cal actuar principalment en l’àmbit de l’escola per tal de educar en valors d’igualtat a les nenes i nens i a la gent jove.

- Àmbit polític: En relació a l’àmbit de la política es van recollir aportacions que apunten a la necessitat d’obrir espais de representació de la gent gran en l’àmbit municipal, i sobretot en clau femenina. Així doncs, es proposa la creació de regidories encapçalades per dones sàvies per poder representar els interessos tant de la gent gran com de les dones.. En relació a la política també reclamen l’eradicació de la corrupció i la necessitat que la classe política sigui honorada.

- Àmbit social:

- o Apareix la demanda de més habitatge tutelat.
- o També es reclama que es busqui solució a la injusta situació per la qual persones grans que han treballat tota la vida no han cotitzat.
- o Reivindiquen que es desenvolupin projectes de colònies on grups de persones grans viuen de forma cooperativa. A tall d’exemple faciliten aquest projecte <http://www.elmundo.es/madrid/2014/06/14/539c8bcc268e3e3f6c8b4572.html>

- Àmbit salut i dependència: Es denuncia que la cura de les nenes i nens, de la gent gran i altres persones dependents molt sovint recau en figures femenines i que caldria cercar maneres per tal que aquesta cura dels altres es gestionés de manera col•lectiva.

- Altres comentaris recollits en relació a la igualtat de dones i homes han estat:
  - o Cap tolerància envers qualsevol tipus de violència i especialment envers la violència de gènere
  - o Cal denunciar totes les situacions d'injustícia personal i social
  - o La lluita per la igualtat ha de ser responsabilitat de totes i tots.

- En darrer terme, a l'hora de pensar en el futur dels Consells de Dones Sàvies, els objectius de les dones participants van ser clars: els agradaria que més dones s'afegissin als seus grups, seguir fent el seu paper de fer de pont dins dels seus municipis, mantenir-se com a grup i continuar igual d'unides com fins ara i ajudar a la joventut.

3. Plenari de tancament

Un cop finalitzat el treball de debat als grups, s'ha reunit en plenari a les dones participants en la sessió. Un cop reunides, les persones dinamitzadores de cada grup han realitzat una breu exposició dels principals resultats del debat en cada un dels grups.

La sessió ha finalitzat amb una darrera ronda de paraules oberta a totes les persones participants, que sota la pregunta "Què t'emportes?" els ha permès comunicar amb una paraula que s'emporten de l'experiència viscuda, a mode de valoració. Entre les diferents paraules que han aparegut destaquen les següents:

- Participació
- Amistat
- Coratge
- Carinyo
- Unió
- Experiència
- Solidaritat
- Emoció
- Il·lusió
- Admiració

